

Kurzus kódja(i): FLM-402.13, BBN-BIB-692, BBN-HEB11-401, BMA-HEBD-306

Kurzus címe: Film és Biblia

Tanár neve: Gelencsér Gábor

Kurzus időpontja, helye: hétfő 17.45–19.15 34

Kurzus típusa: előadás

Kurzus leírása: A filmművészet és a Biblia kapcsolatát vizsgáló előadássorozat alapvetően három szempontot érvényesít:
1. a bibliai témák jelenléte az egyetemes filmtörténetben a kezdetektől napjainkig,
2. a téma stílus- és műfajvonalai,
3. a vallási-spirituális jelentésen túlmutató ideológiák szerepe a tematika filmjeiben.

A filmtörténeti, stílus- és műfaj történeti, valamint ideológiai szempontrendszer lehetőséget nyújt arra, hogy a bibliai témákat feldolgozó reprezentatív filmek áttekintése mellett az egyes filmgyártások és korszakok jellegzetes formai megoldásait is szemügyre vegyük, illetve e megfontolások mentén a Biblia tematikus ábrázolása mellett bemutassuk a biblikus témák reprezentációinak – akár a Bibliától független – formai lehetőségeit.

Elsajátítandó kompetenciák:

tudás: tájékozódás az egyetemes filmtörténetben
képesség: az egyetemes kulturális jelenségek és azok filmtörténeti beágyazottságának értelmezése
attitűd: történetileg és társadalmilag meghatározott kulturális jelenségek megértése és elfogadása
autonómia és felelősség: olyan történetileg és politikailag koherens egyéni álláspontot kialakítása, amely segíti önmaga és környezete fejlődését.

Módszer: Power Point Prezentációval és filmrészletekkel illusztrált előadás.

- Témák, kötelező és ajánlott filmek:** 1. Bevezetés
(a linkek tájékoztató jellegűek, a filmek elérhetők az Intézet géptermben)
- (Ős)film és elbeszélés: Passiótörténetek (Lucien Nonguet és Ferdinand Zecca: *Jézus Krisztus élete és szenvedése*, 1903) <https://www.youtube.com/watch?v=OjXZkLoweYA>
2. David Wark Griffith: *Türelmetlenség*, 1916) <https://www.youtube.com/watch?v=SyqDQnoXa70>
3. A klasszikus némafilm spirituális stílusa (Carl Theodor Dreyer: *A Sátán naplójából*, 1921; <https://www.youtube.com/watch?v=aOHRfTqJhIY> *Szent Johanna*, 1928) <https://www.youtube.com/watch?v=VII3hml89bw>
4. A klasszikus Hollywood „Biblia pauperum”-ja és annak változatai (Cecil B. DeMille: *Királyok királya*, 1927 https://www.youtube.com/watch?v=qb3cDfk_DP8 ; Nicholas Ray: *Királyok királya*, 1961; Franco Zeffirelli: *A Názáreti Jézus*, 1977) https://www.youtube.com/watch?v=3DL6tf_irzA
5. A bibliai történetek közvetett megjelenítése (Mervin LeRoy: *Quo vadis?*, 1951 <http://putlocker.io/watch/Nx4REYdz-quo-vadis.html> ; William Wyler: *Ben Hur*, 1959) <http://putlocker.io/watch/gdVVg0dD-ben-hur-1959.html>
6. Avantgárd lázadók (Luis Buñuel: *Aranykor*, 1930 <https://www.youtube.com/watch?v=RDbav8hc15U> ; *Nazarin*, 1959; *A Tejút*, 1969)
7. Modernista bibliai témájú olvasatok (Pier Paolo Pasolini: *A túró*, 1963 <https://www.youtube.com/watch?v=pMNZLBBuZFY> ; *Máté*

evangéliuma, 1964 <https://www.youtube.com/watch?v=0taloK2D0fA> ; *Teoréma*, 1968)

8. Modernista profán témájú olvasatok (Robert Bresson: *Egy falusi plébános naplója*, 1950

<https://www.youtube.com/watch?v=CDCZq84axK0> ; Jean d'Arc pere, 1962; **Vétlen Baltazár**, 1966)

9. A kelet-európai példa (Krsysztof Kieslowski: *Tizparancsolat: Rövidfilm a gyilkolásról*, 1988)

<https://www.youtube.com/watch?v=myZyRTHbfZ4>

10. Biblia és műfajiság (Norman Jewison: **Jézus Krisztus szupersztár**, 1973) <http://videa.hu/video/film-animacio/jezus-krisztus-szupersztar-1973-film-teljes-ICeB7FRm7pO6X2o>

11. Szatirikus olvasatok (Terry Jones: **Brian élete**, 1979

https://www.youtube.com/watch?v=j3J4_7Jm27g ; Pasquale Festa Campanile: *A lator*, 1980)

<https://www.youtube.com/watch?v=VUi1bYt55IQ>

12. Új Hollywood felforgató (?) szelleme (Martin Scorsese: **Krisztus utolsó megkísértése**, 1988 <http://videa.hu/video/film-animacio/krisztus-utolso-megkisertese-teljes-film-amerikai-film-drama-szinkronos-OhVREgNLA0iwvmBy> ; Mel Gibson: *A Passió*, 2004

<http://videa.hu/video/nagyvilag/passio-cimu-film-remelem-fent-FRYazVRDOOSuZSH5> ; Darren Aronofsky: *Noé*, 2014

<http://videa.hu/video/film-animacio/noe-2014-avi-film-mp4-ROrZgXuJGrFfETEB>)

Kurzus teljesítésének követelményei:

Az előadások anyaga, a **kötelező** filmek ismerete (a filmlistában kövér betűvel jelezve), szakirodalmi olvasottság.

A számonkérés módja: BA – kollokvium.

MA – kollokvium + házidolgozat egy szabadon választott, az előadáson nem feldolgozott (a filmlistában nem szereplő) bibliai témájú film elemzése, terjedelem: 8-12.000 karakter, leadási határidő: utolsó óra.

Kötelező irodalom: Gábor György: „És ti kinek tartotok engem?”. *Filmkultúra*, 90/3. 3–9.

Howes, Graham: *A szakralitás művészete*. Bencés Kiadó, Pannonhalma, 2011, 129–161.

Mártonffy Marcell: Jézus-kép, Jézus-film. Zeffirelli evangéliumának margójára. *Filmkultúra*, 90/3. 10–16.

Otto, Rudolf: *A szent. Az isteni eszméjében rejlő irracionális és viszonya a racionálishoz*. Osiris, Budapest, 1997.

Schrader, Paul: *A transzcendentális stílus a filmben*. Ozu, Bresson, Dreyer. Francia Új Hullám Kiadó, Budapest, 2011.

Simmel, Georg: A vallás. In Uő: *Válogatott társadalomelméleti tanulmányok*. Gondolat, Budapest, 1973, 508–533.
